

Z I D O V

GLASILO ZA PITANJA ŽIDOVSTVA

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB
ILICA BROJ 31, III. KAT

IZLAZI SVAKOG PETKA
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

PRETPLATA: GOD. 60 D. POLUGOD. 30 D.
ČETVRTGOD. 15 D. POJEDINI BROJ 1.50 D.

Šavout

Božanski oganj, što je pred više od tri tisućgodišta zaplamsao na Sinaju, nije do današnjega dana ugasnuo u srcima ljudskim.

Dvojako je bilo svojstvo toga ognja: bukajući plamenom, što izjeda, on je ujedno širio sjajno svijetlo. U žarkome se plamenu sinajskoga ognja stališe poganski bogovi, sačinjeni od zlata i mjedi, u beživotnu i bezvrijednu gromadu. A svijetlo, što ga je širio sinajski oganj, razagnalo je tminu i prodiralo svojim zrakama milijune ljudskih srdaca. Značajno je za objavu božju, da ju je prihvatio maleni ropski narod od jučer, ali postojani duhovni stjegonoša od sutra i prekositra, da pruži narodima Boga čudoredja, istine i pravde. Od onoga je velebnoga časa, kad se nad Sinajem rastvoriše nebеса, a smrtni stvorovi zemlje stadoše osjećati blizinu čudorednoga duha Božjega, bila povučena oštra granica medju svijetlom i tminom. Židovski mudraci staroga vijeka, zaodijevajući vazda duboke misli u obične i priproste riječi, zvali se Sinaj u igri riječi »Sina« (mržnjom), jer je svijetlo sinajsko izazvalo mržnju i opiranje tmine.

No kao što se kategorije Aristoteleove do danas nijesu dale promijeniti ni pobiti, tako nijesu ni obje iz krita židovstva proizašle religije mogle da izbrišu sinajski dekalog. Ni najmanje se slovece nije smjelo da ukloni, jer čudoredni duh, što ga je židovstvo objavilo svijetu, mora da ostane uvijek isti, hoće li da se u punome smislu zove čudorednim. Osnovke sviju uredaba čovječanskih, što ih sadrži sinajski dekalog, nalik su na skladnost duginih boja, prestaje duga da bude ono, što zapravo ima da predočuje. Istigne li se tek jedan redak, ma samo i jedna riječ iz dekaloga, ruši se time cijeli sklop ove zgrade čudoredja. Ehička snaga svih kulturnih naroda Evrope nije ukorjenjena u klasčnoj starini helenstva, već što više u svijetu čudoredja, kako ga nauča židovstvo. Time ne bivaju zapostavljene kulturne tvorevine tolikih zaslužnih naroda. Naprotiv! Što je više kulture, to više se ljudski duh približava sinajskom dekalogu. Što je više mržnje, zavisti i razdraživanja, to više se on udaljuje od sinajske elike. Ako u našoj sadašnjici opažamo izvan, a i unutar židovstva pojedine pravce, što se sve više odalečuju od sinajske nauke, nazrijevamo u tim strampulicama borbu tmine protiv svijetla. Židovski narod nije nigda bio narod napadački, nigda željan prozelištva. U obrambenome je položaju vršio svoju najuzvišeniju životnu zadaću: vjerno čuvanje i blagoslovno razvijanje duha čudoredja, istine i pravde.

Hoće li i židovstvo Jugoslavije biti kadro, da ostane trajnim čuvarom istinskoga židovskog duha, u to valja najozbiljnije posumnjati.

Uz nutarnje opreke i cjeplanja, što tu i tamo u nimalo čudorednom obliku izbijaju na površinu, nedostaje ovozemskome židovstvu osnovka njegova duhovnoga opstanka: biblija sve više i više izmiče njegovim slabim, bojažljivim rukama. Ono nema rasadišta za gajenje židovske znanosti. Njegove postojeće uredbe nijesu dovoljno prožete židovskim duhom. Židovstvo bez poznavanja jevrejskoga jezika, bez razumijevanja biblije, izvrgnuto je pomalo obamiranju i propasti. Aleksandrijsko je židovstvo moralo da nestane, jer je napustilo jevrejske praznike. Naprotiv je palestinsko židovstvo, sazdana na čvrstim temeljima prvobitne sinajske nauke, jevrejskoga jezika, jevrejske biblije i jevrejskih predaja, bilo kadro da se održi i kasnije, kad mu je valjalo nastaviti život. Kroz više od dva tisućljeća obistinila se proročja riječ: »Ki micijon tece Tora udvar Adonaj mijušalajim — iz Cijona izlazi Tora i riječ Božja iz Jerusolima!«

Drugi kongres Saveza jevrejskih vjeroispovjednih općina, koji će zasjedati u Beogradu 17. i 18. o. mj., zapada zadaća, da istigne jugoslavensko židovstvo iz letargije u spoznaji, da čuvanje vanjskih oblika jedino onda vodi židovstvu, ako ih ispunja duh sinajske nauke.

U Zagrebu, 3. sivana 5684.

A zašto Palestina?

Piše: Abraham Goldberg.

Za našu naciju, koja je po cijelom svijetu rastresena, bilo je pitanje središta centra cionizma još od početka pokreta težak problem. Ovo pitanje rješavali smo silom prilika samo po oportunističkim obzirima. U vrijeme Herzlovo bio je Beč cionistički centar, ne moguće zbog toga, što bi bio vanredno prikladan, već s razloga, što je Herzl slučajno u njem slantovao. Poteškoće, koje su zbog toga nastale, ponajbolje se vide iz Herzlovih dnevnika. Mjesto ga je sililo, da suradjuje s nesposobnim ljudima, no drugog izlaza nije bilo. Najprikladnije bi mjesto bila Odesa, jer je u njoj bilo središte Hoveve Cijona, ili Varšava kao središte hebrejsko-židovske literature, odnosno Petrograd, u kojem su se sabrali židovski intelektualci. Cionističke kadre davala je onda Rusija, jer je zapadna Evropa još bila protivna cionizmu. Iz političkih razloga nije se mogla Rusija uzeti u obzir i tako je za volju vodje izabran Beč središtem organizacije.

Poslije Herzlove smrti preselio se je centar organizacije u Köln i to s razloga, što je Wolfsohn, Herzlov nasljednik, živio u Kölnu. Köln bijaše za centar manje prikladan od Marsa. Poslije Kölna postao je centrom Berlin, u tu svrhu moguće najprikladnije

mjesto. U to vrijeme imao je Berlin već svoju cionističku inteligenciju i kulturne te jezične veze s istočnim židovstvom. Osim toga preselila su se još u Berlin tri odlična člana Užeg Akcionog Odbora. Obzirom na Ameriku i na Židove, koji su govorili engleskim jezikom nije Berlin mogao da zadovolji. Prije rata nije cionistički pokret računao s Amerikom, a sve zbog pomanjkanja političkog instinkta.

Rat je sasvim izmijenio sliku; Židovi, koji su govorili engleski poprimili su vodstvo. Orientacija je postala engleska, a iz poznatih političkih razloga premješten je centar u London, a u Londonu i stanuju vodeće ličnosti cionizma. Pitanje je, da li je London zbilja najprikladniji centar za cionistički pokret. Nije li moguće već ipak nadošlo vrijeme, da i u pitanju centra provedemo radikalnu reformu, i da se konačno odlučimo za mjesto, koje teoretski jedino dolazi u obzir, a to je Palestina.

Navest ću najprije negativne razloge, zbog kojih London nije prikladan. Prvo: London je inzularan, a i ideologija londonskih Židova je inzularna. Nemaju nikakove veze s evropskim židovstvom, što više ni s američkim usprkos svog istog jezika. Američko je židovstvo usprkos jezične razlike u mnogo užoj vezi s njemačkim ili poljskim židovstvom nego s engleskim. Drugo: Englesko je židovstvo u zadnjim godinama u židovskom smislu sasvim neplodno. Nije ovdje mjesto, se pobliže upustim u razlaganje toga. Cimjenica jest, da engleski Židovi, usprkos engleske mandatarnе vlasti, nijesu ništa učinili za obnovu Palestine, ni su zainteresovani na toku cionističke stvari. Treće: i istočni Židovi, što u Engleskoj žive, nijesu zbog svog malenog broja i drugih razloga nacionalno svijesni, ni u zemlji zauzimlju položaj, koji bi cionističkom centru mogao poslužiti kao uporište i aktivirati mu rad. Četvrto: nemoguće je, da u londonsko vodstvo dodju Židovi iz svih krajeva svijeta. Usprkos engleskog gastoprinstva i liberalizma ipak je Engleska nacionalno strogo ograničena zemlja, koja ima svoje običaje i tradicije, pa se došljaci, napose Židovi iz Centralne i Istočne Evrope, teško priviknu na ove prilike. Jasno je stoga, s kolikim je poteškoćama skopčano kad u egzekutivu udju Židovi iz drugih zemalja, da joj pojačaju upliv i autoritet. Samo su emigranti, koji su inače bez ikakovog upliva, voljni da udju u egzekutivu, a kod toga je problematično, da li njihov ulazak ne nanaša više štete nego koristi. Da je centar našeg pokreta još i danas u Londonu, ne možemo protumačiti pozitivnim momentima, već samo silom ustrajnosti. U zbilji kroz cijelo vrijeme nijesmo u Londonu imali dobre egzekutive. Ljudi su dolazili i odlazili, nijesu se mogli

prilagoditi londonskim prilikama, hladna londonska atmosfera brzo ih je ukočila, izgubili su kontakt s periferijom i tako su se istrošili, a da pokretu nijesu donijeli nikakove koristi.

Pitamo dakle, kad ne može biti London, koje mjesto da odaberemo? Kako je poznato, prisilila nas je nužda, da jedan dio egzekutive prenesemo u Erec Izrael. Akoprem nije bilo volje, da se opredjelimo za Erec Izrael, silom se logike barem jedan dio egzekutive smjestio u Palestini. Ova logika dovela nas je u nelogičnost, jer mjesto jedne egzekutive, imamo sada dvije. Umjesto jedinstva i reda stvorili smo razdor i kaos. Kraj toga još uvijek nijesmo na čistu, u čemu se sastoji funkcija palestinske, a u čemu londonske egzekutive; jer u teoriji imadu obadvije jednaka prava. U zbilji mora jedna da se podredi drugoj, kompetencije su se izmiješale, pa ovisi samo o slabocama ličnosti, da li će doći do konflikata. Poznato je, da su u vrijeme, kad je palestinska egzekutiva imala jakog vodju, trvenja bila velika. Ako je pako palestinska egzekutiva oslabila, tad se to nije zbiljo pokretu na korist.

Tko je proučio pitanje obnove Palestine na licu mjesta, taj je morao doći do zaključka, da se o 90% sviju pitanja u Palestini može plodonosnije raspravljati nego igdje drugdje.

Besmislica je, da u Londonu postoji gospodarsko vijeće, koje u teoriji ima da rješava sva gospodarska pitanja u Palestini, kad sav materijal i svi policaji dolaze iz Palestine. I samo pitanje politike danas sve više riješava palestinska vlada. Često je Colonial Office u Londonu kao zadnja instanca vrlo važna, no dobro je, ako London ostane samo zadnja instanca. Kraj dobre i ispravne politike ne će se prečesto morati pregovarati s Londonom. Jasno je, ako želimo da izadjemo iz ovog kaosa, da nam umjesto dviju dostaje jedna egzekutiva, a ovu ne smijemo cijepati, već je cijelu moramo imati na jednom mjestu, a to mjesto može da bude samo Palestina.

Prigovor bi tome mogao biti, možemo li svu politiku da premjestimo u Palestinu? Nije li nas podučilo iskustvo, da nas je London često izbavio iz neprilika, koje nam je pribavila palestinska vlada? Odgovaram na to, da u Londonu bezuvjetno mora da ostane dobro političko zastupstvo. Kraj ovoga poslanstva mogao bi se u Londonu obraziti i odbor uplivnih ličnosti, koji bi u slučaju potrebe, naše predstavnice u Colonial Office-u mogao poduprijeti. U povijesti cionističkog pokreta nailazimo na nešto sličnoga. Odmah poslije turske revolucije osnovan je u Carigradu kraj centra u Berlinu dobar politički resor, koji je imao zadaću, da u ime Egzekutive — kod sviju instanca zastupa interese pokreta. Naše držanje uz London tako je nelogično, kao da smo za turske revolucije cijelu egzekutivu prenijeli u Carigrad.

Imade još zamašniji prigovor, a to je pitanje, što bi u tom slučaju nastalo iz cionističke organizacije. To će reći, da je Palestina predaleko, a da upliviše na tok pokreta i da uzdrži kontakt sa svim dijelovima organizacije. K tome još dolazi sumnja, da bi se premještanje centra u Palestinu moglo shvatiti kao podcijenijavanje cionističke organizacije, jer se cijela pažnja želi posvetiti obnovi Palestine. Hoću da naglasim, da su oni američki cionisti, koji žele, da se centar pokreta premjesti u Palestinu, apsolutni protivnici svakog slabljenja cionističke organizacije. Baš nasuprot, američki su cionisti svijesni

toga, da je obnova Palestine moguća samo kraj jake cionističke organizacije. U Americi se stoga posvećuje velika pažnja izgradnji organizacije, jer se to smatra preduvjetom obnove Palestine. Ne želimo, da se centar pokreta prenese u Palestinu samo s razloga, koje smo naveli, već i stoga, što smo čvrsto uvjereni, da je i u pogledu organizacije Palestina najprikladnije mjesto.

To moramo još da obrazložimo. Moramo priznati, da je kraj sadašnjih prilika židovskog života u pogledu organizacije snaga konstelacije spram cionističkih krugova i vaskolikog tehničkog rada samo jedan centar premalo. Primjerice moramo uzeti u obzir novi fakat, koji dosada u cionističkom pokretu nije postojao, a to je onih pet milijuna Židova, što govore engleskim jezikom, a kojima se ne može upravljati iz Evrope. Psihologija i mentalitet im je drugačiji, imadu osebuje agitacione forme, bolje ili lošije stanovište k raznim pitanjima. Sve to mora voditi resor, koji poznaje psihu židovskih masa onog mjesta. Činjenica jest, da Njemačku danas ne možemo više smatrati centrom Istočne Evrope. Poljska, Rusija, Litva itd. moraju danas da imadu drugi centar, koji je više prilagodjen novim okolnostima. Jasno je još, da moramo prestati sa zanemarivanjem sefardskih i orijentalnih Židova, koji su za obnovu Palestine i te kako važni, što se iz dana u dan sve više razabire. Želimo li, da na njih utječemo, tad moramo, imati centar, koji će biti u skladu s njihovom psihom.

Iz svega toga razabiremo, da obzirom na nove okolnosti židovskog života potrebujemo više centara, a centar nad centrima imao bi samo tu zadaću, da daje smjernice i ideje za cijelo židovstvo. Ako je tome tako, tad ovaj centar nad centrima može da bude samo u Palestini. Samo Palestina može da daje naredbama, uputama i lozinkama, koji iz nje dolaze, autoritet i snagu zemlje, ne uzev u obzir, da se u Palestini još i stvaraju one općene lozinke, koje važe za cijelo židovstvo. Za premještanje smo egzekutive u Palestinu zato, jer imamo u vidiku i organizaciju. Uvjereni smo, da će se i organizacija moći bolje izgraditi, da ćemo crpsti mnogo koristi iz činjenice, što se smjernice našeg pokreta izraduju u zemlji naše čežnje i budućnosti. Razumljivo jest, da to ne ide bez filijala, jer su ove potrebne, pa ma gdje bio centar. Za filijale bit će ljepše i svrsishodnije, da budu članovi centra, koji je u Palestini, nego da su primjerice Amerika i Poljska podružnice Berlina ili Londona. Centar neka bude u mjestu, koje je u zbilji središte za sve nas.

Pri koncu istaknut ću još činjenicu, da će i u pogledu osoba biti bolje, da se za egzekutivu u Palestini smognu sposobni ljudi, jer se svaki Židov, koji dolazi u Palestinu zapravo vraća u svoju domaju. Nasuprot svaki dobar Židov, koji iz jedne zemlje ide u drugu, jer je u njoj centar, dolazi u tuđinu. Laglje će biti i od uglednih Židova tražiti, da doprinesu žrtvu i da suraduju u pokretu, ako je sjedište pokreta u Palestini. Tad će život u Palestini u ma koje doba biti osobna aktivna. Danas je teško naći čovjeka, koji bi bio voljan, da na nekoliko godina podje u London ili u Berlin. Moramo da maknemo anomaliju s ovim dvjema egzekutivama i slučajnog sjedišta egzekutive u Londonu. To bi našim radovima podiglo ugled i važnost, a omogućilo bi se time da se ponajbolje sile židovskog naroda upotrijebe za našu stvar.

Saziv Akcionoga Odbora

Službeno saopćenje.

Egzekutiva cionističke svjetske organizacije zaključila je u sporazumu s prezidijem Akcionog Odbora, da sazove sjednicu Akcionoga Odbora. Kao rok zasjedanja ustanovljen je 17. juni, a kao mjesto vijećanja London.

Egzekutiva namjerava da predlaže Akcionome Odboru, da se XIV. kongres održi već u ovoj godini i to u zimi 1924. Otpala bi prema tome godišnja konferencija, koja je bila predviđena za ljeto. Razlog ovome predlogu je u tome, što su pregovori o osnutku Jewish Agency, koji su vodjeni u Americi, stupili već u takav stadij, te se može računati time, da će doskora predležati jasni prijedlozi najvažnijih židovskih grupa o formi njihova učestvovanja u Jewish Agency. Pošto godišnja konferencija, koja je vezana zaključcima XIII. kongresa, te bi mogla samo u tim granicama stvarati zaključke, pa prema tome bila ograničena formalnim razlozima u slobodnom raspolaganju i zaključivanju tih protuprijedloga, a odluka ne trpi odlaganja za jednu daljnju godinu, to se prema mišljenju Egzekutive ima sazvati kongres. Egzekutiva namjerava da predlaže Akcionome Odboru 17. juna točan izvještaj i sav materijal. Odluka o pitanjima, koja će imati Akcioni Odbor da formulira, prepustit će se neposredno cionističkim izbornicima.

*

K ovomu komuniqueju piše cionistički centralni organ »Haolam« u Londonu ovo:

Zaključak Egzekutive da sazove Akcioni Odbor i da mu predlaže održanje kongresa umjesto godišnje konferencije dokazuje, da stojimo pred vrlo važnim odlukama za cionistički pokret. Problem predobivanja cijelog židovskog naroda, ujedinjenja svih pozitivnih i konstruktivnih židovskih sila za izgradnju narodne domovine u Palestini, zaokupljao je neprestano od XII. kongresa cionistički pokret. Kad se nakon rata kongres opet prviput sastao i mogao da se osvrne na velike tekovine ratnog i poratnog vremena, koje su gotovo bile ostvarenje bazelskog programa, bilo je jasno, da je započela nova perijoda, perijoda konstruktivnog ostvarenja cionizma. Javno osiguranje narodne domovine, što je tražio bazelski program, zajamčeno je, i valjalo je početi sa samom izgradnjom. Činjenica, da je mandat potvrđen, završila je borbu o tome, da li je narodna domovina poželjna. Mnogi Židovi, koji do sad nijesu htjeli ništa da čuju o Palestini, privučeni su pomalo čarom novoga života, koji se ondje budio. Cioniste smatrali su se uvijek, samo kao predstraža naroda te su odmah, nakon što je njihov decenijama dugi politički rad okrunjen uspjehom, pozvali cijeli narod bez razlike stranaka na saradnju. XII. kongres stvorio je zaključak, da se sazove židovski svjetski kongres. Kod pregovora i priprava za provedenje ovoga zaključka pokazalo se, da je danas iz mnogih razloga, koje ne možemo ovdje navesti, nemoguće raspisati opće izbore na cijelom svijetu. Takav postupak imao bi samo posljedicom, da bi mnogi važni dijelovi židovstva bili u istinu isključeni od učešća. Pokazalo se, da se u ovome času mora poći drugim putem, e bi se zastupstvo učinilo što reprezentativnijim. To izskuje dublji studij prilika u pojedinim zemljama, gdje stanuju Židovi, i prilagodjivanje metoda židovskog zastupstva na mogućnosti u pojedinim zemljama. Tako su se vodili pre-

govori o općoj židovskoj reprezentaciji prije svega u zemlji, gdje žive najveće židovske mase, u zemlji najvećeg židovskog blagostanja i najveće političke slobode, u Americi. Predsjednik cionističke organizacije proučavao je kroz tri godine prilike u Americi, stupio u kontakt sa svim važnim faktorima, i uspjelo mu je da velike krugove necionista predobije za palestinsku stvar. Razvoj je brže dozrio no što su mnogi očekivali. Ako znaci ne varaju, tad je danas američko židovstvo gotovo u svojoj cijelosti na putu, da se spomene svoje dužnosti i da preuzme velik dio odgovornosti za izgradnju narodne domovine. Uspije li da se koncentriraju ove sile, tad nije više san, ako računamo time, da će izgradnja narodne domaje u Palestini biti provedena u dogledno vrijeme, u našim danima.

Kako je poznato, bavio se XIII. kongres problemom osnutka Jewish Agencya i stvorio je zaključak, koji je omogućio oprezno napredovanje na tome putu. Iz komunique Egzekutive vidimo, da je već postignut stadij pregovara, ili da se ima u najkraćem vremenu očekivati, koji omogućuje daljnji važni korak na tome putu. Ali samo kongres ima pravo da učini takav korak. Približujemo se cilju, kad se bude zastupstvo cjelokupnog židovstva svijeta, koje hoće da izgradi svoju narodnu domovinu u Palestini, sastalo kao neka vrsta židovskog parlamenta. Na cionističkoj je organizaciji, da tome razvoju utire puteve. Cionistička je organizacija savez onih ljudi, koji su kao prvi spoznali istinu, da se židovsko pitanje može riješiti samo narodnom domovinom u Palestini i koji su sav svoj život posvetili tome cilju. Cionisti imali će i nadalje da snašaju odgovornost za uspjeh ove stvari. Bit će zadaća XIV. kongresa, da sebi dade računa o velikim zadacima i dužnostima, koje nameće sadašnji razvoj cionističkoj organizaciji. Sjednica Akcijonoga Odbora od 17. juna inaugurat će periodu skupljanja i razbistrivanja u cionističkom svijetu. Valja naročito pozdraviti, da Egzekutiva želi, da prepusti odluku izbornicima. Već sama ta okolnost doprinijet će da se poveća osjećaj odgovornosti pojedinih cionista, koji su nedavno s pravom od jednog člana Akcijonoga Odbora označeni kao cionistički građani i da još jače dodju do izražaja demokratski principi cionizma.

Weizmann o svome radu u Americi

Na banketu, što je u Londonu u čast dra Weizmana priredjen, pohvalio je Sir Alfred Mond, koji je banketu predsjedao, veliko djelo, što ga je dr. Weizman proveo u Americi. Vaskoliko židovstvo pratilo je s pažnjom pojedine etape Weizmanovog putovanja po Americi. Cionističku se organizaciju u političkom svijetu sve više uvažuje. Svi posjetiooci, koji se vraćaju iz Palestine, sa zadovoljstvom govore o onome, što su u Palestini vidjeli. Sir Mond istaknuo je još i nastojanja Louis Marshalla glede ostvarenja Jewish-Agency-konferenciji u Americi.

Donašamo odgovor dr. Weizmana na pozdrav Sir Monda:

»Bio je to moj treći posjet u Americi, te mislim, da je rezultat u glavnome povoljan. Mogu izreći nadu, da će Keren Hajesod ove godine nasmoći dovoljno novaca, tako da će se s radom moći mirno i nesmetano nastaviti. Važnije od toga jest činjenica, da se u Americi nakupilo mnogo volje i pripravnosti za

saradnju s cionistima kod obnove Palestine. Ovaj kapital dat će nam u budućnosti mnogo više, nego što je Amerika do sada dala. Uvjeren sam, da je američko židovstvo zajedno sa Židovima ostaloga svijeta voljno, da Palestinu još u naše vrijeme obnovi.

Iz mnogih razloga došlo je do tog rezultata. U prvom redu napominjem činjenicu, koja će mnogog cionistu ispuniti zadovoljstvom. To što smo u Palestini uradili, predstavlja faktor, koji na javno židovskom i nežidovskom mnijenju Amerike u ponajvećoj mjeni upliviše. Sir Mond je već istaknuo, da svaki posjetilac, koji dolazi iz Palestine, bio on cionista ili necionista, donasa najpovoljniji dojam o onome, što smo prošlih godina u Palestini stvorili. Duh naših ljudi ondje, junaštvo kod najtežih situacija, faktični rezultati rada, primjerice broj dunuma obradjene zemlje, broj sagradjenih kuća i zasadjenih drveća, govore uvjerljivije od ponajboljih govora. U svakoj općini, gdje sam radio i govorio, doživio sam nekoliko klasičnih primjera. Svagdje sam sreo nekoliko ljudi, koji su bili u Palestini, a koji su govorili, da cionisti u zbilji svoj rad podcjenjuju. Radimo već pod sasvim drugim prilikama, a tome imamo u prvom redu da pripišemo, što je naša misija uspjela.

Ima još i danas drugih faktora, koji kod američkog židovstva igraju znatnu ulogu. Američko židovstvo sastoji se iz velikih masa Židova, koje su zgrnute u velikim centrima. Postoji neki fluid između najvišeg društva i ovih širokih masa. Židovski interes nije za američko židovstvo samo akademski problem, već je to živo pitanje, spram kojeg svi na jedan ili drugi način zauzimlju svoje stajnište. Američko židovstvo nije još našlo samoga sebe; upravo je na putu da se nadje. Bori se za svoj izražaj, a u toj borbi Palestina poprima važnu ulogu. Američki Židovi shvaćaju danas, ako želimo uzdržati židovstvo, da je potrebno obnoviti Palestinu. Ove riječi čuo sam na cijelom svom putovanju od necionista. Shvatit ćete, da su u Americi najveća i najuspješnija nastojanja sama paliativna sredstva. Veliko pitanje, kako da se židovstvo kao živa slika u svijetu uzdrži, možemo riješiti samo na taj način, da izgradimo veliku mirotvornu, samosvijesnu Palestinu, počam od sela pa do univerziteta. To su pozitivni faktori, koji danas u američkom židovstvu djeluju i koji rade za razvitak zdravog cionizma. Kraj tog imade i negativnih faktora. Mislim, da antisemitizam u Americi raste. K tome još pridolazi novi zakon o useljivanju, koji praktički isključuje Židove te sigurnost, da će Palestina moći primiti veliki broj useljenika, koji će ondje sprovdjati produktivan i uspravan život. Sve to učinilo je palestinski problem realnim i praktičnim pitanjem u Americi.

Gospodje i gospodo! Shvatit ćete, da američki Židovi ne smatraju ovu stvar eksperimentom ili pitanjem za buduće generacije. Uvjeren sam, da su svjesni toga, ako će se cijelo američko židovstvo udružiti kod obnove Palestine, da će se obnova unutar 20 godina provesti. Da li je ovo mišljenje ispravno, ne mogu dokazati, no Amerika imade ovakove pojmove. Volja za obnovu Palestine biva sve vidljivija, a doskora će u Americi biti malo židovskih faktora, koji će ostati posranceli. Blizu je dan, bliže nego što mnogi od nas misle, kad će sve što je u Americi židovsko, upeti svoje sile, kako da se Palestina izgradi. Uvjeren sam, da je prokrunjen put do potpune saradnje cionista i necionista.

Na cionistima leži, da nastave rad, no uvjeren sam, da će naići na tako obilnu pomoć, kao još nikada. Bez pretjerivanja mogu reći, da sam se iz Amerike povratio s uvjerenjem, da ako hoćemo, da ćemo biti u stanju na platformi mandata, ujediniti sve, što je u američkom židovstvu konstruktivno i slobodno.

Mogu reći, da stojimo na pragu nove periode, za koje će uslijediti pojačani rad u Palestini i velika sloga u Israelu. Ako sam sa svojim radom nešto doprinjeo uspjehu stvari, tad ne žalim trud i rad onih 6 mjeseci. Bio je to naporan rad, no veselim se, što mogu izvestiti, da su sve želje i nastojanja naše organizacije poprimljene s pouzdanjem. Američko židovstvo radosno me je dočekalo, pa mu se ovom prilikom najtoplije zahvaljujem.

Još jedna riječ. Američko židovstvo sa čudjenjem gleda na engleske Židove. Od engleskih je Židova očekivalo dublji interes za obnovu Palestine, pa ga ravnodušnost engleskih Židova zaprepašćuje. Očekujem, kad će se ostvariti jedinstvo u Americi, da će i engleski Židovi preuzeti jedan dio tereta. Potrebno je to s obzirom na važnost i stratešku poziciju, što ga engleski Židovi spram Palestine zauzimlju.

Gospodje i gospodo! Na vašem radosnom dočeku srdačno vam se zahvaljujem.«

Predsjedatelj Sir Alfred Mond podijelio je zatim riječ gospodinu Sokolovu, da izreče toast na Keren Hajesod. Gosp. Naidić pozdravio je zatim gosp. Weizmana na hebrejskom jeziku. Gosp. Koen nazdravio je predsjedatelja Sir Alfreda Monda, te je izrekao nadu, da će Sir Mond u buduće posvetiti svoje sile radu oko obnove Palestine. Sir A. Mond uvjeravao je, da će ga vanredno veseliti, ako će svoje vrijeme i svoje sile moći staviti u službu pokreta.

Iz židovskog i cionističkog svijeta

Konferenciju za židovsku socijalnu skrb. Predsjednik bečke bogoštovne općine pozvao je sve zastupnike raznih socijalnih institucija na dogovor, na kojemu je referirao član pariške egzekutive za pripomoć o problemima, kojima će se baviti konferencija organizacije za židovsku međusobnu pripomoć. Dr. Krämer prikazao je dosadašnji rad, a naročito principe po kojima se radilo i koji imadu da osposobe nastradale za daljnji rad. Organizacija namakla je dosad 20 milijuna franaka, te je naročito djelovala u Poljskoj, Rumunjskoj i Ukrajini, u kojima je zemljama osnovala mnoge sanitarne uredbe i dječje kuhinje. Konačno referent razlaže zahtjev osnutka centralnog financijskog instituta u svrhe emigracije i potpore, pa je u tu svrhu osnovana udružena židovska banka u Londonu i Parizu. Do sada namaknut je jedan dio dioničarske glavnice u iznosu od 50.000 funti, a ostatak ima se još namaknuti. Da rad ove organizacije uzmogne napredovati potrebno je da se stvori svjetski savez za židovsku socijalnu skrb, kojemu će sve bogoštovne općine doprinijeti godišnji prinos. Tako bi uspjelo da se stvori trajni fond za slučaj svake potrebe. Ne će biti nužno da se uvijek od slučaja do slučaja traži potpora cjelokupnog židovstva. Nakon referata stvoren je jednoglasni zaključak, kojim se prima do znanja izvještaj dra Krämera o djelovanju organizacije za svjetsku pripomoć, te pozdravlja saziv nove konferencije, koja ima da stvori novi savez za židovsku socijalnu skrb.

Cionisti su dobili sve mandate u lavovskoj židovskoj općini. Kod izbora za lavovsku židovsku općinu zadobila je židovska nacionalna lista, koju su vodili cionisti, sve mandate. Usprkos reakcionarnog izbornog reda nije dosadanja kahalna klika mogla da zadobi nijedan mandat. Cionisti, mizrahisti i s njima udružene organizacije trgovaca i zanatlija, dobili su svih 30 mandata.

I u svim ostalim istočnogaličkim gradovima pobijedili su židovski nacionalci i dobili su preko

80% sviju glasova. U Krakovu uspješno je partiji, koja je do sada u Kahali vladala da pobijedi u dvije kurije, dok su u trećoj pobijedili cionisti.

Zadnje naprezanje za Keren Hajesod u Americi. Nakon Weizmannovog otputovanja došla je američka K. H. kampanja u miran i stalan tok, pa se očekuje, da će brojevi, koje je dr. Weizmann fiksirao, biti dosegnuti.

27. maja održana je u New-Yorku radnička skupština na kojoj su govorili rabin Silver, Samuel Untermyer i Natan Strauss. Skupština se održala u Carnegie-Hallu, pa je to najveća Keren Hajesod skupština, što se u Americi održala. Početkom maja dobila je K. H. kampanja jak poticaj izvještajem F. M. Warburga o Palestini, izvještajem blagajnika K. H. Hermana Conheima, prema kojem su američki Židovi za K. H. do sada dali 5.000.000 dolara, nadalje oduševljenim izvjavama Oskara S. Strausa o napretku rada u Palestini, koje su izašle u Njujorškom »Timesu« i »Worldu«.

Čikaški odbor javlja, da je ove godine dobio 1000 novih plaćaca K. H., te očekuje, da će do kraja kampanje ovaj broj podvostručiti. Buftalo započeo je 19. maja svojom 35.000.— dolarskom kampanjom.

Rezultat austrijskog palestinskog tjedna. Ovog mjeseca održan je u Beču u korist K. H. palestinski tjedan. Mnogi su govornici i organizatori u svim bečkim kotarima održali skupštine i sabirne akcije. 20. maja održana je konferencija sviju saradnika, a o radu izvjestio je predsjednik austrijske K. H. komisije, nadržin dr. Chajes. Dr. Chajes zahvalio se svim saradnicima, koji su se s tolikom požrtvovnošću stavili u službu akcije. Organizator akcije dr. Blauer izvjestio je, da konačni rezultat palestinskog tjedna iznaša pol milijarde kruna što odgovara 1.600 funti. No najvažnije je, da K. H. odsada uvijek imade dovoljan broj saradnika, koji su pripravnici, da učestvuju kod svakog rada.

Keren Hajesod u Istočnoj Galiciji. Generalni sekretar lavovske K. H. centrale dr. Rosenzweig koji je kroz 2 mjeseca boravio u Palestini, povratio se u Lavov, da poduzme propagandnu turneju po svim većim gradovima Istočne Galicije. Idućeg tjedna pohodit će gradove Stanislav, Kolumea, Przemysl, Drohobicz, Boryslaw itd. S obzirom na veliki interes, koji svagdje vlada za Palestinu, naići će izvještaj dr. Rosenzweiga na interes najširih krugova.

Iz rumunjske cionističke federacije. Kako cionistička federacija Rumunjske javlja, pristupio je dr. H. Brezis u Egzekutivu. Gosp. dr. Brezis koji je do sada bio rabin u Plvestiu, poznata je ličnost na svim područjima židovske znanosti i cionističkoga rada. Židovi Rumunjske radosno pozdravljaju pristup dr. Brezisa u Egzekutivu, jer od njegove saradnje očekuju povoljne rezultate za razvitak cionističke misli u Rumunjskoj.

Iz Palestine

Konferencija Ahdut Haavode. U Eju Haroda održana je od 13. do 20. maja konferencija Ahdut Haavode. Prisustvovali su izaslanici Poale Cijona i Ceire Cijona, ukupno kojih 80 delegata, među njima iz galuta Kaplanski, Locker, Rubašov i Mereminski. Konferencija je od značenja za razvitak poale cionističkog pokreta. Poale Cijon je nalme prošlog ljeta odbio saradnju sa Ceire Cijon, jer su ovi radili za hebrejsko školstvo u galutu. Konferencija je zaključila, da se smjesta ima provesti priključak Poale Cijona i lijevog krila Ceire Cijona no uz uvjet, da Ceire Cijon i nadalje može svoj rad nastaviti. Velik dio rasprava posvećen je Histradutu, kao poduzeću za javne radove u zemlji. Raspravljalo se još i o odnosajima između židovskih i arapskih radnika. Zaključeno je, da se u Palestini osnuju radnička predgradja. Daljnji jedan zaključak traži teritorijalnu autonomiju za palestinsko židovstvo. Kaplanskijev prijedlog, da se obrazuje palestinski parlament s dvije kuće, odobren je.

Projekt opskrbe vodom kolonije Petah Tikva. Prema »Haarecu« raspravljalo se na jednoj skupštini kolonista Petah Tikve o provedenju velikog projekta glede opskrbe grada vodom, o kojemu se već pregovaralo s jednim inozemnim koncernom. Da se uzmogne provesti projekt, osnovat će Petah Tikva dioničko društvo i od njegove glavnice preuzeti će LE 10.000. Grad ima da jamči, da će svi stanovnici konzumirati vodu društva.

Obzirom na važnost projekta primila je skupština jednoglasno zahtjev o osnutku dioničkog društva. Ovo će društvo osim toga dobiti zajam od LE 80.000 na 25 godina. Vodstvo kolonije ovladano je, da zajedno s inozemnim društvom započne pregovore s barunom Rothschildom. Osnovna glavnica od LE 10.000 nabavit će se nametom na pojedine koloniste i to tako, da će se po dunamu platiti jedna egipatska funta.

Transilvanška naseobina u Emeku. U Emeku se upravo osniva kolonija za 40 transilvanskih obitelji. U Tel Adasu stavljeno im je na raspolaganje 4000 dunama zemljišta Narodnog Fonda. Do septembra bit će svi naseljeni. Na području kolonije stanuje već 44 osoba u 7 baraka i jednoj kamenoj kući. Izorali i zasijali su 1000 dunama zemlje, od tog 700 vinom, 300 ljetnim usjevima, 20 povrćem, a 20 duhanom.

U Tel Avivu položen je temeljni kamen predionice »Lodzica«. Ovih dana položen je u Tel Avivu temeljni kamen predionice »Lodzica«, koju su osnovali lodzki trgovci Moses, Braun i Gutres. Ova su gospoda poznati stručnjaci, koji raspolažu s dovoljno kapitala. Kod svečanosti učestvovali su i izaslanici općine Tel Aviva. Predionica će za sada uposliti oko 100 radnika.

Aprilski izgledi za žetvu. Prema izvještaju gospodarskog departmana pogoršali su se izgledi žetve, jer je kasna kiša u cijeloj zemlji izostala. Od 20. marta ne bijaše kiše, pa su sve nasade štetovala od suše. To je tim žalosnije, jer se ove godine zasadilo velike komplekse zemljišta žitom. Pšenica nije jednolična; na brežuljcima nazaretskim, nabluskim i jeminksim uspjeva, dok je u dolinama zbog žege prerano dozrijela. Na jugu, osobito u jerusalimskom i jafajskom kraju sav je usjev prerano dozrio. U Gazi su izgledi povoljni, pa se očekuje osrednja žetva. Najbolje stoji pšenica u Kan Junisu, Jerihu i našoj najnovijoj tečevini Huli.

Izgledi za ječam su bolji nego za pšenicu, osim u okolici Beršebe. U Gazi se očekuje žetva za 20% bolja od osrednje, u Jerihu je ječam dozrio i stoji vrlo dobro.

Grah varira poput pšenice. Na bregovima štetuje zbog žege, dok u dolinama obećaje osrednju žetvu. Jednako je s lećom. Sjetva lubenice je dovršena; zbog povoljnih kiša u martu isključale su već sve. Mnogo je zemlje, koja bi inače ostala pusta, zasadjena lubenicom. Krastavci se u svim srezovima povoljno razvijaju.

Sadjenje duhana u punom je toku; svagdje se razvija veliki rod. Vruće i suho vrijeme prouzročilo je procentualno veliki gubitak. Iz nekih kolonija javljaju se štete od gusjenica. Poduzeta je protuakcija otrovom.

Židovski vrtni grad Hadar Hakarmel kraj Hajfe. Već smo izvjestili o osnutku društva »Lemaan Hajfa«, koje ima zadaću, da unapredi razvitak Hajfe i okolišnih kolonija, napose Hadar Hakarmela. Poput Tel Aviva razvit će se i Hadar Hakarmel u vrtno predgradje Hajfe. Ova nova četvrt osnovana je pred 4 godine, udaljena je pola kilometra od Hajfe, broji 2000 žitelja, koji stanuju u 120 kuća i 93 drvanih baraka. Kolonija obuhvaća 700 dunama, t. j. milijun kvadratnih pika, od tih 480.000 pripada Narodnom Fondu. U pomen dra. Jehiela Tschlenova osnovat će se četvrt Jehiel. Prodaje se 600 gradilišta za privatne javne zgrade, cijena se pojedinom gradilištu kreće između LE 200—300. Predgradje je već opskrbljeno ulicama i kanalizacijom. Nakon što će se dovršiti Ruthenbergova centrala u Hajfi, imat će Hadar Hakarmel električno svjetlo.

Iz Jugoslavije

Iz sjednice Radnoga Odbora. Radni je Odbor na svojoj sjednici od 4. juna uzeo do znanja dopis Egzekutive, da usjed saziva sjednice Akcionoga Odbora ne će moći odaslati svoga delegata na Savezno Vijeće. Iza toga upravitelj šekelske akcije izvješćuje o rezultatu ovogodišnje šekelske akcije, te konstatuje, da nekoja mjesta protiv jasnih uputa za šekelsku akciju i provedenje izbora za Savezno Vijeće nisu priposlali iskaz pojedinih prinosnika za Savezni doprinos, već su samo označili općenito jednu svoju kao doprinos Savezu, pa se uslijed toga nije mogao odrediti tačan broj delegata za ta mjesta.

Zaključeno je, da se ponovno sva mjesta upozore, da udovolje izdanim uputama, da bi verifikacioni odbor mogao potvrditi sve mandate. Upravitelj Palestinskog ureda izvješćuje, da je stiglo 20 certifikata, koji će biti izručeni najavljenim petentima. Nakon toga raspravljalo se o tehničkim pripravama za Savezno Vijeće i rješavalo o tekućim agendama.

UPOZORENJE.

Pri pregledanju rezultata šekelske akcije pojedinih mjesta konstatahrali smo, da neka mjesta nisu priposlala iskaz prinosnika za Savez, tako da nismo mogli ustanoviti broj delegata, koji otpada na dolično mjesto. U smislu pravila (§ 11.) priznaje se mjesnoj organizaciji toliko delegata, koliko ima prinosnika za zemaljski Savez. Aktivno je dakle pravo glasa vezano uz plaćanje šekela i Saveznog prinosa. Mjesne organizacije imadu stoga, da smjesta pripošalju Savezu specifikaciju svih prinosnika za Savez, ili da tu specifikaciju ponesu na Savezno Vijeće, jer im se inače ne će priznati delegati.

Konferencija cionista Južne Srbije. Dne 31. maja o. g. održala se u Skoplju konferencija cionista Južne Srbije, s koje je Savez Cionista primio ovaj brzojav:

Savezu Cionista Jugoslavije

Zagreb

Pri koncu neumornog rada krunisan uspjehom jednoglasno i oduševljeno pozdravljamo naše vodstvo i kličemo: šalom i hadad.

Predsjedništvo.

Dr. Franjo Friedmann. Dne 31. maja umro je u Somboru predsjednik »Jevrejskog Omladinskog Društva«, te poznati cionistički radnik gosp. dr. Franjo Friedmann. Njegov gubitak teško će se osjećati, jer je svojim neumornim radom mnogo koristio pozitivnom židovskom radu u Somboru, naročito omladina gubi u njemu vodju, koji je s mnogo ljubavi i požrtvovnosti posvetio svoje vrijeme i sposobnosti židovskom odgojnom radu.

VIJESTI IZ BJELOVARA.

Predavanje o Palestini. U subotu 24. maja o. g. održao je omladinac Joze Weber, nakon svoga povratka iz Erec Israela, u kom je za vrijeme velikih narodnih »Pesah« svečanosti i kasnije odulje vrijeme boravio, veliko popularno predavanje:

»O svojim dojmovima iz nove Palestine«.

Predavač je u svome gotovo dvosatnom predavanju, koje je bilo posjećeno od lijepog broja cionističkog, a napose necionističkog židovskog građanstva, te nešto nežidovskog, iznio sadašnji položaj, te razvitak Palestine, a naročito se osvrnuo na kolonizatorne prilike zemlje. Na koncu govorio je i o našim jugosl. halucim i poveo agitaciju za jugosl. halučku farmu u Erec Israelu, pa ima nade, da će započeta uspješna akcija dra. Ländlera nastaviti se s daljnjim uspjehom.

Uspostava žid. građanskog društva. Na inicijativu nekih članova bivšeg žid. građanskog društva, te nekih članova omladinskog udruženja »Degel Jehuda« uspostaviti će se ponovno ovo društvo, koje je do pred rat razvilo lijep društveni život u našem gradu. Osjeća se potreba ovog društva, pa je zbilja hvalevrijedna namisao, da se ovo društvo uspostavi, koje će okupiti sve Židove u svoju sredinu. Društvo raspolaže velikom bibliotekom, pa ima nade, da će uz istu odmah nakon uspostave društva biti i društvena čitavnica također otvorena.

Predvidja se i osnutak posebne sekcije gospodja, tako da se iste što više zainteresuju za narodni rad.

S glavne skupštine Degel Jehude. Dana 1. juna o. g. održana je I. redovita glavna skupština ovog udruženja, koje je pred 7 mjeseci počelo sa svojim djelovanjem. Mogu se konstatovati i neki važniji uspjesi ovog društva, a naročito u odgojnoj i literarnoj sekciji. Društvo je malazilo veliku potporu u novom rabinu g. dru. Lazaru Margulliesu, koji se omladini svakom zgodom vrlo rado odazvao.

Pravila Saveza Cionista Jugoslavije

I. Općenito.

§ 1.

Savez Cionista Jugoslavije (S. C. J.), obuhvata sve cioniste, koji stanuju u kraljevini SHS, a plaćaju šekel, te je sastavni dio svjetske cionističke organizacije.

§ 2.

Predstavnik Saveza jest Savezno Vijeće (S. V.), koje sastoji od delegata izabranih po mjesnim organizacijama (M. O.).

§ 3.

Savez zastupa i njegove poslove vodi Savezni Odbor (§ 14.).

§ 4.

Sjedište je Saveza Zagreb. Promjenu sjedišta zaključuje Savezno Vijeće.

§ 5.

Svrha je Savezu:

1. Organizovanje cionističkog rada u njegovu području; po tome i saradnja za financijske institucije kojima je zadatak: izgradnja narodne domaje za židovski narod u Palestini, zajamčene Mandatom, što ga je Liga Nacija dala vladi Velike Britanije.

2. Nacionalno kulturno osvještavanje Židova u Jugoslaviji.

3. Zastupanje i promicanje nacionalno-kulturnih interesa židovskoga naroda u Jugoslaviji.

§ 6.

Sredstva, da se postigne napred označena svrha, namiču se prinosima članova Saveza. Vršinu Saveznog prinosa određuje Savezno Vijeće.

§ 7.

Zvanični list Saveza jest »Židov«, koji izlazi u Zagrebu.

II. Mjesne organizacije.

§ 8.

Mjesna organizacija (M. O.) ima da se obrazuje u mjestu, u kojem ima bar deset članova Saveza. Mjesta u kojima tolikoga broja nema, imaju se pridružiti najbližoj mjesnoj organizaciji. Ako organizacija broji najmanje 20 članova, ona izabire većinom glasova svojih članova odbor, koji sastoji od predsjednika, tajnika, blagajnika, povjerenika Židovskog Narodnog Fonda, koji se ima predložiti upravi Židovskog Narodnog Fonda na potvrdu i od stanovitoga — po potrebi — broja odbornika. Ako u organizaciji nema 20 članova, ona bira povjerenika, koji je podjedno i povjerenik Ž. N. F-a. Gdje postoji cionističko društvo, ono može da po svojem odboru vodi poslove Mjesne Organizacije, ako na to privoli većina njenih članova.

§ 9.

Predsjednik zajedno sa odborom upravlja Mjesnom organizacijom i odgovoran je za svoj rad Radnom Odboru. Naročito ima:

1. da se stara oko pravovremenog ubiranja prinosa navedenih u §-u 6., i uopće prinosa za cionističke institucije;

2. da izvještava Savezni Odbor najmanje svaka tri mjeseca o stanju i radu M. O.;

3. da izvještava M. O. o zaključcima S. O. i da ih provodi;

4. da polaže računa članovima M. O., da provodi izbor odborskih članova za M. O. i delegate za Savezno Vijeće, svjetski cionistički kongres i godišnju konferenciju, da uspjeh izbora saopći R. O. i da delegatima izdaje vjerodajnice;

5. da popularizira i jača cionizam priredivanjem sastanaka, diskusija, predavanja, zabava, širenjem cionističkih brošura i knjiga, novina, osnivanjem židovskih čitaonica i društava, te podupiranjem omladinskih udruženja kao i gimnastike i športa.

6. da nadzire i podupire cionistička društva u području M. O.

Troškove svoje uprave i provadjanja svojih zadataka snosi svaka mjesna organizacija sama razredjivanjem članskih prinosa.

§ 10.

Savezno Vijeće može zaključiti, bilo na predlog Saveznog Odbora ili Radnog Odbora ili na obrazloženi pismeni prijedlog bar 10 mjesnih orga-

nizacija dotične pokrajine, da se sve mjesne organizacije jedne pokrajine spoje u distrikt sa diskritskom upravom. O sastavu, sjedištu i djelokrugu distrikta odlučuje Savezno Vijeće, koje može da povjeri izradbu statuta za distrikt Saveznom ili Radnom Odboru.

III. Savezno Vijeće.

§ 11.

Članovi Saveznog Vijeća jesu: delegati, što ih biraju mjesne organizacije i članovi Saveznog Odbora.

Izbor delegata za Savezno Vijeće provadja svaka mjesna organizacija.

Pravo biranja ima svaki član organizacije bez obzira na spol, koji je navršio 18 godina i uplatio šekel i prinos za Savez.

Birati se može za delegata svaki član organizacije, koji je platio šekel i Savezni prinos, te je udovoljio svojoj obvezi prema Keren Hajesodu, ako je navršio 24 godina ili je redoviti član kojeg židovskog akademskog udruženja.

Svaki izbornik bira sav broj delegata, koliko njegova mjesna organizacija ima da izabere.

Na svakih 50 prinosnika otpada po jedan delegat, a organizacije, koje nemaju 50, ali najmanje 20 prinosnika, imaju takodjer pravo da biraju jednog delegata. Organizacije sa manje od 20 prinosnika biraju delegata zajedno sa najbližom organizacijom po naredjenju Radnoga Odbora.

Izbor se obavlja na osnovu jednakog, tajnog i izravnog prava glasa sa glasovnicama i to:

Mjesne organizacije s 1—3 delegata glasaju po principu apsolutnog majoriteta.

Mjesne organizacije sa više od 3 delegata vrše izbor po proporcijskom izbornom sistemu. Glasuje se po listinama, a listine treba da najkasnije jedan dan prije izbora podnesu odboru mjesne cionističke organizacije 10 osoba, koje imaju aktivno pravo izbora i to: lično ili preporučenim listom. Potanju uputu za provedenje izbora ima da izradi i objavi na vrijeme Radni Odbor.

O izboru sastavlja se zapisnik, koji se dostavlja Radnome Odboru, a izabranim delegatima izdaju se vjerodajnice.

Mandat za Savezno Vijeće traje za Savezno Vijeće, za koje je podijeljen do provedbe izbora za naredno Savezno Vijeće.

§ 12.

U djelokrug Saveznog Vijeća spada pored predmeta, koji su u drugim paragrafima ovih pravila njemu dani na rješavanje, naročito:

a) da verificira mandate izabranih delegata;

b) da sasluša izvještaj Saveznog Odbora o radu i rukovanju prihodima;

c) da odluči o podjeljenju apsolutorija Saveznom i nadzornom odboru;

d) da ustanovi program za budući rad i budžet za narednu upravnu godinu;

e) da rješava o prijedlozima i molbama;

f) da bira predsjednika, članove Saveznoga i Nadzornoga Odbora, te Saveznog Suda;

g) da rješava o promjeni pravila.

O prijedlozima za Savezno Vijeće rješavat će ono samo onda, ako stignu Radnom Odboru ili predsjedniku Saveza 14 dana prije dana Saveznog Vijeća.

§ 13.

Savezno se Vijeće sastoji redovito jedamput u godini, gdje i kada to zaključiti predsjednik na prijedlog Radnoga Odbora. Savezno Vijeće mora se oglasiti zajedno s dnevnim redom 30 dana prije roka Saveznog Vijeća. Izvanredno Savezno Vijeće saziva predsjednik na prijedlog Radnoga Odbora ili po zaključku Saveznog Odbora, ili na pismeni zahtjev najmanje 50 delegata ili 20 mjesnih organizacija. Zahtjevu Saveznog Odbora ili mjesnih organizacija mora predsjednik da udovolji najkasnije za mjesec dana nakon što mu je stigao.

§ 14.

Savezno je Vijeće vlasno stvarati zaključke ako mu pribiva jedna trećina lica ovlaštenih po § 11. za članstvo u Savezno Vijeće. Zaključci stvaraju se većinom glasova prisutnih. Ako su glasovi raspolovljeni odlučuje glas predsjedatelja. Zaključak o razlazu Saveza može da se stvori samo onda, ako u Saveznom Vijeću učestvuju barem tri četvrtine lica ovlaštenih na članstvo u Savezno Vijeće (§ 11.) i ako od njih tri četvrtine glasaju za razlaz.

Glasanje je u Saveznom Vijeću javno i usmeno, ali Savezno Vijeće može na prijedlog zaključiti, da se vrši pismeno i tajno ili aklamacijom.

Na početku drugog semestra, stavilo si je društvo velike zadatke, koje će morat da izvrši, e da bi opravdalo ime što ga nosi.

U novi radni odbor stupili su Haim Montilja, Jozef Weber, Viktor Fürst, Oto Kraut, Dragutin Grünhut, Milan Pollak, te Slavica Hirschl, Irena Weiss, Marta i Zdenka Hirschl.

Osobiti intenzivitet u ljetno vrijeme poduzet će se u športskoj i odgojnoj sekciji, pa ima nade, da će i »Degel Jehuda« ove godine na omladinskom sletu biti dolično zastupan.

Stvoren je jednodušni zaključak, da se u znak osobite pažnje i štovanja izabere vrlog narodnog radnika i seniora Bar Giore g. dra. Dragutina Ländlera počasnim predsjednikom.

Gosp. dr. Dragutin Ländler, koji je skroman, ali neumorni cionistički radnik, uživa medju cijelim gradjanstvom, a naročito medju omladinom najveće povjerenje, pa zato je ovaj izbor primljen s najvećim oduševljenjem.

Osobna vijest. Jučer, dne 3. juna o. g. obavljeno je u ovdašnjem hramu vjenčanje gdje Nade Fürst, kćerke našeg sumišljenika starine gosp. Ignaca Fürsta s našim sumišljenikom g. drom. Josipom Singerom, odvjetnikom iz Virovitice, pa je tom zgodom na poticaj gg. Ing. Rosenzweiga i Viktora Fürsta sakupljena lijepa svota za gaj pokojnog Slavka Fürsta u šumi dra. Teodora Herzla. Jovi.

IZ SAVEZA ŽID. OML. UDR. KRALJ. SHS.

1. Upozoruju se sva udruženja, da je rok za uplatu članarine za II. polugodište iznimno produžen do 15. juna i da će kao i u I. pol. ona udruženja, koja do rečenog roka ne uplate, biti každom Lag baomer i Šavuot.

2. Rok za priposlanje prijedloga k programu sleta je istekao.

3. Svi dopisi, upiti itd, glede sleta imaju se pisati na posebnom papiru pod šifrom: »V. Slet«.

4. Pozivlju se udruženja, da smjesta pošalju R. O. izvještaj o akciji za Keren Kajemet prigodom Laj baomer i Šavuot.

5. Treba češće slati izvještaje o redovitom radu!

6. Prigodom šekelske akcije treba naročito paziti da svi članovi iznad 18. god. uplate šekel, te se to imade uz potpis blagajnika (ili šekelskog povjerenika) ubilježiti u iskaznicu.

7. Budući da će R. O. koncem juna završiti svojim radom (osim sletskih priprema) to se umoglavaju sva udruženja, da svoje prijedloge, molbe itd. pripošalju još tokom juna.

8. Udruženja, koja žele Savezu pripustiti neka svoje molbe pripošalju tokom mjeseca juna, jer se iza toga sve do poslije sleta ne će riješavati molbe o primitku udruženja u Savez.

9. Pripremajte se za slet u Novom Sadu!

Židovsko gombalačko i športsko društvo »Makabi« u Zagrebu objavljuje svojim članovima, da su savske kabine pristupačne općinstvu. Uplate za iskaznice, bez kojih se nikako ne će dozvoliti pristup, mogu se dobiti kod pročelnika plivačke sekcije g. A. Schrengera svako prije podne i popodne do 4 saća u Ulici Baruna Jelačića 4. Samostalni ljudi uplaćuju Din. 80, a djaci i namještenici Din. 40 za cijelu sezonu. Nedjeljom prije podne može se uplatiti i kod Save. Nečlanovi Makabija mogu biti članovi pliv. sekcije, ako uplate još članarinu od januara o. g.

Prednjački kurs. U mjesecu julu održat će se prednjački kurs zagrebačkoga Makabija sa ovim propisanim predmetima:

Prof. M. Janković: Tyršov i svi pomoćni sistemi (Švedski, Prošekov, Müllerov, laka i teška atletika itd.) u teoriji i praksi.

Prof. M. Janković: Historija i metodika gimnastike.

Med. Stjepan Pollak: Anatomija i fiziologija čovjeka.

Dr. Otto Braun: Organizacija (unutarnja i vanjska).

Prednjački zbor moli sve interesente kako iz Zagreba, tako iz drugih gradova Jugoslavije, da se izvole obratiti na tajnika zbora (Samuel Deutsch), Zagreb, Miramarska c. 20., koji će im dati potrebne informacije. Obuka će se u kursu držati po mogućnosti samo jutrom.

Darovi za Makabi. G. Julio Deutsch darovao je u hramu Din. 200, a g. Antun Frelberger Din. 500.

G. A. Cvijić, suvlasnik tvrtke Rovčević i drug darovao je mačevalačkoj sekciji nekoliko mačev. rekvizita. Darovateljima i ovim putem najljepša hvala!

§ 15.

Neposredno po otvorenju Saveznog Vijeća bira se odbor od 7 lica za verifikaciju mandata. Odbor sebi bira pročelnika te izvjestioca, koji ima prije stvaranja zaključaka podnijeti prijedlog o verifikaciji mandata. Ako je koji delegat izabran u više mjesnih organizacija, može da vrši samo jedan glas.

§ 16.

Zasjedanje Saveznog Vijeća je javno. Savezno Vijeće može zaključiti i povremeno isključenje javnosti. Zapisnik vode uz tajnika Saveznog Odbora 4 bilježnika, koje Savezno Vijeće izabire.

IV. Savezni Odbor.

§ 17.

Savezni Odbor (S. O.) je izvršni organ Saveznog Vijeća, a bira ga prema §-u 12. točka f) Savezno Vijeće. Na čelu mu je predsjednik, a članovi mu jesu: 4 potpredsjednika, 2 tajnika, blagajnik, pročelnik Palestinskog ureda, zastupnik Saveza žid. oml. udruženja, i 20 odbornika. Osim toga, u koliko nisu i onako birani članovi Saveznog Odbora, povjerenik za Ž. N. F. i povjerenik za Keren Hajesod imenovani po dotičnim centralnim direktorijima.

Potpredsjednike, tajnike i blagajnika bira Savezni Odbor iz svoje sredine.

Predsjednik ili bar jedan potpredsjednik, oba tajnika, blagajnik, pročelnik Palestinskog ureda, zastupnik Saveza žid. oml. udruženja i barem 5 odbornika moraju da stalno borave u sjedištu S. C. J.

§ 18.

Savezni Odbor odgovoran je Saveznom Vijeću i vodstvu svjetske cionističke organizacije za provedbu zaključaka. Obavlja sve poslove Saveza u koliko ne spadaju u djelokrug Saveznog Vijeća.

Napose jesu njegovi zadaci:

1. zastupanje Saveza cionista Jugoslavije prema vani;
2. izravni saobraćaj s vodstvom svjetske cionističke organizacije;
3. osnivanje i nadziranje mjesnih organizacija;
4. nadzor nad upravom svih cionističkih institucija u kraljevini SHS.;
5. razredjivanje članova S. C. J. u izborna okružja za cionistički svjetski kongres i provedba tih izbora;
6. ostvarenje u točki 3. § 5. istaknutih svrha;
7. davanje privilegija mjesnim organizacijama, za osnivanje i izdavanje židovskih listova i tiskopisa židovsko nacionalnog ili cionističkog sadržaja, na koju je privolu to osnivanje vezano;
8. ustanovljenje budžeta, te vanrednih kredita;
9. imenovanje urednika zvaničnog glasila S. C. J. i redakcionoga odbora od 3 lica.
10. predlaganje komisije za Ž. N. F. i upravite lja K. H. za kraljevinu SHS.;
11. odobrenje statuta za Palestinski ured i imenovanje članova Palestinske komisije.
12. osnivanje novih institucija po odredbi vodstva cionističke organizacije i u vlastitom djelokrugu.

§ 19.

Sjednice Saveznog Odbora saziva predsjednik, kad mu se to ukazuje nužnim. Na prijedlog R. O-a ili na pismeno obrazloženi zahtjev bar 16 članova S. O. mora predsjednik sazvati sjednicu i to najkasnije na mjesec dana iza kako mu je stigao prijedlog odnosno zahtjev. Poziv ima da sadrži dnevni red, koji određuje predsjednik ili koji predlaže Radni Odbor odnosno oni članovi Saveznog Odbora, koji saziv ištu, a mora da se pismeno otpremi svim članovima Saveznog Odbora.

Sjednice drže se redovito u sjedištu Saveza. Izuzetno mogu se sazvati i u drugo koje mjesto.

Savezni Odbor vlastan je zaključivati, ako je prisutno najmanje 15 članova. Ne sastane li se na određeni rok toliko članova, moći će predsjednik odrediti, da se sjednica sa istim dnevnim redom drži 6 sati kasnije, a ova će biti punovažna, ako joj pribivaju najmanje 8 članova.

Zaključci se stvaraju prostom većinom glasova. Ako su glasovi raspoloženi odlučuje glas predsjedatelja. Redaktor i članovi redakcije zvaničnog glasila Saveza vlasni su da pribivaju sjednicama Saveznog Odbora sa savjetodavnim glasom, ali samo u pitanjima Saveznog lista i edicija štampom.

Ako broj odborskih članova padne ispod određenog broja (17) mogu se upražnjena mjesta po zaključku odbora popuniti pozivanjem drugih lica. Ispadne li koji član Radnog Odbora popunit će Savezni Odbor njegovo mjesto kooptiranjem tako, da broj članova Radnoga Odbora mora iznositi uvijek barem 11.

§ 20.

Predsjednik Saveza jest predsjednik Saveznog Odbora. On zastupa Savez prema vani, potpisuje uz supotpis tajnika sve proglašene, isprave i dopise, a uz supotpis blagajnika sve isprave o novčanim stvarima, saziva sjednice Saveznog Odbora i Savezno Vijeće, te im predsjedava.

Ako je predsjednik zapriječen, zamjenjuju ga potpredsjednici i to prvenstveno potpredsjednik, koji ima boravište u sjedištu Saveza.

V. Radni Odbor.

§ 21.

Radni se Odbor sastoji od bar 11 lica i to: predsjednika S. C. J., njegova zamjenika, kojega izabire R. O. u prvoj svojoj sjednici, dva tajnika, blagajnika S. O.-a, pročelnika Palestinskog ureda, zastupnika Saveza žid. oml. udruženja, te 4 odbornika. Osim toga članovi su Radnoga Odbora povjerenici za Keren Kajemet Lejisrael i Keren Hajesod (§ 17.).

Ne stanuje li predsjednik Saveza u sjedištu Saveza, predsjednik je Radnoga Odbora onaj potpredsjednik, koji stanuje u sjedištu Saveza.

Radni Odbor provadja zaključke Saveznog Odbora i izvršuje u njegovo ime njegove zadatke, kako su nabrojani u § 18, osim onih pod tačkama 1, 11, 12, 13, koji se pridržavaju kompetenciji Saveznog Odbora.

Sjednice Radnoga Odbora saziva njegov predsjednik. Radni je Odbor vlastan zaključivati, ako

je nazočno najmanje 6 članova, a zaključci se stvaraju prostom većinom glasova. Ako su glasovi raspoloženi odlučuje glas predsjedateljev. Članovi Saveznog Odbora, ako i nisu članovi R. O.-a, vlasni su da sudjeluju kod sjednica Radnoga Odbora s pravom glasa.

Zapisnici o sjednicama Radnoga Odbora imaju se u prepisu dostaviti predsjedniku S. C. J.

Radni Odbor vlastan je, da namjesti uz plaću tajnika i druge činovnike za vođenje administrativnih poslova Saveza.

VI. Palestinski ured.

§ 22.

Palestinski ured je izvršni organ Radnoga Odbora u svim poslovima naseljivanja Palestine, priprema za to naseljivanje, i priprema putovanja u Palestinu, prema zasebnom statutu, što ga odobrava Savezni Odbor.

VII. Nadzorni Odbor.

§ 23.

Savezno Vijeće izabire nadzorni odbor od 5 članova, koji izmedju sebe biraju pročelnika, a od kojih bar 3 moraju imati svoje boravište u sjedištu S. C. J. Zadaća je nadzornog Odbora pregled knjiga i sveukupnog blagajničkog rukovanja, kako blagajne i bilance Saveza tako i svih cionističkih instituta unutar Saveza, koje će se predlagati Saveznom Vijeću te o svom nalazu podnijeti izvješće Saveznom Vijeću.

Revizija ima da se vrši bar svaka tri mjeseca.

VIII. Savezni sud.

§ 24.

Savezni sud sastoji od 5 članova i 5 zamjenika, koje izabire Savezno Vijeće. Zadaća mu je da sudi pojedinim članovima Saveza, koji su se ogrješili o disciplinu prema cionističkoj organizaciji, dotično njezinim organima ili svojim vladanjem dodju u sukob s općim zasadama cionističkog programa.

Kazne jesu:

- a) konstatovanje povrede,
- b) tajni ukor, koji se saopćuje samo dotičnom licu,
- c) ukor, koji se saopćuje samo dotičnoj mjesnoj organizaciji,
- d) ukor, koji se obznanjuje u zvaničnom listu Saveza.

Protiv presude Saveznog suda dopušten je priziv u roku od 15 dana na partijski sud svjetske cionističke organizacije.

Postupak se provadja bilo ureda radi, bilo na prijavu mjesne cionističke organizacije ili pojedinaca.

IX. Razvrgnuće S. C. J.

§ 2k.

Savez se može razvrći samo zaključkom Saveznog Vijeća sazvanog naročito u tu svrhu bar 4 mjeseca prije roka. Zaključak može da se stvori u prisustvu od tri četvrtine svih izabranih delegata, a sa većinom od tri četvrtine prisutnih.

Imovina Saveza privest će se institucijama svjetske cionističke organizacije.

Vijesnik Povjereništva Židovskog narodnog fonda (Keren kajemet lejisrael) za Jugoslaviju

Izkaz darova broj 9. za vrijeme od 7. maja do 5. juna 1924.

KOMESARIMA KEREN KAJEMET LEJISRAEL.

Doziviljemo ovime sve povjerenike da provedu svom energijom šavoutsku akciju za Keren Kajemet. Neka svako mjesto po starom običaju priredi cvijetni dan ili sličnu priredbu u korist našega Fonda.

Očekujemo, da će se svi odazvati ovoj pozivu, a naročito apeliramo na našu omladinu, da se svim marom posveti ovoj akciji, kako bi postigli što bolji uspjeh.

Uprava Keren Kajemeta Lejisraela za
Jugoslaviju.

OPĆI DAROVI.

Zagreb: Lav. Spitzer 25.—, Fischer 10.—, Oto Hirschl 10.—, Vilim Reitzer 10.—, Zlatko Fischer 5.—, S. Schönwald 20.—
Koprivnica: Židovska omladina prig. Bar-micva Ivica Würzburgera 63.—
Sisak: Olga Schwabenitz na dobivenoj okladi 10.—
Prijedor: David Kabiljo za učinjenu uslugu 150.—
Brod n/S.: Ing. Hammer, Bos. Brod na Pesah 36.—
Tuzla: Baruch i Goldstein umjesto cvijeća 40.—
Mitrovica: Adolff Sommer prig. posjeta u Mitrovici 10.—, Bernat Gross kod upisivanja u oml. kolo 10.—, Ungar N. 10.—,
Varaždin: Josip Stern 5.—
424.—

ŠKRABICE.

Mitrovica: Löwy i Weiss 96.05, Kerekeš Karl 24.—, Fani Wiefenfeld 18.—, Klein Josip 11.—, Gross Sigismund 9.50, Fani Gärtner 7.—, Kohn Alicę 7.—, N. Perl 6.50, Simon Rosenberg 5.—, Herman Weissberg 4.—, Samuel Buchwald 2.75; N. Klein 2.25, Adolf Rosenberg 2.—, N. Kovač 2, Josip Fleischmann 1.10 198.15
Hercegovac: Ljudevit Kaufer 110.—, Šandor Levi, Veliki Grdjevac 140.— 250.—
Banjaluka: Mela Poljokan 85.—, Sultana Altarac 46.50, Sara Poljokan 44.50, Sarina Nachmia 81.50, Tilda Poljokan 56.05, Ernest Brammer 110.— 424.—
Slatina: bez specifikacije 120.—
Koprivnica: Svrtište »Križ« 73.—
Sisak: Ignac Ascher 60.—, Jakob Heumer 56, Jakša Wegner 53.10, Armuth i Richtmann 3.50,

Aleksander Rosenfeld 5.—, Leo Friedländer 7.25, Herman Weiss 2.75, N. Platschik 5.—, Lagerhaus —.10 192.70

Zavidović: A. Baus 22.—, V. Golović 12.—, H. Kabiljo 10.—, J. Musafija 10.—, A. Müller 27.50, B. Rosenrauch 10.—, Dr. P. Baud 100.—, Breher 59.—, Pebez 11.25, E. Musafija 10.25, I. Kabiljo 6.25, L. Musafija 10.— 288.25

Zenica: Rifka Altarac 8.50, Atias Mario 50.—, Atias Salamon 10.—, Abinum Mazalta 11.50, Altarac Jakob 3.25, Artur Kraus 243.—, Kvartler Adolf 9.50, Liebling Hermann 50.—, Levi Šandor 15.—, Levi Zadik 5.50, Levi H. Samuel 10.—, Levi Cilli 10.50, Montilja Juda 40.50, Montilja Samuel 1.50, gdja. Mondenach 20.—, Ozmo Edias 5.—, Pinto Benjamin 10.—, Samuel Papo 23.50, Josefina Schönwald 77.—, Salom Moritz 10.—, Salom Jesua 5.—, Salom Salamon 5.—, Salom Zadik 10.—, Trinki Samuel 106.—, Trinki S. Rafael 5.—, Trinki J. Rafael 10.—, Trinki Rifka 17.50, Trinki Salamon 40.—, Weiss Otto 75.—, Žid. nac. društvo 30.—, »Hram« 314.50 949.25
2500.35

ZLATNA KNJIGA

za upis baruna E. Rothschilda i sir Herbert Samuela.

Beograd: Nisim B. Aron na dan veridbe svog sina 100.—, na Tori: dr. David Alkalay 100.—, Nisim Testa 100.—, Marko I. Nachmias 100.—, Jakov A. Baruch 50.—, Josip I. Pinto 50.—, Leon K. Baruch, 50.—, Sima D. Alkalay umjesto cvijeća Johani Alfandari 100.—, Na svadbi Janke Fischer — Živko Šalom 375.—, Sima Leović na Berit Mila sinovca Solomona Mešulama 100.—, na Berit Mila sina Isaka S. Levi 676.75, Isak S. Levi na Berit Mila svoga sina 100.—, na Berit Mila sina Moše Josifa 500.—, Banka Metropol 1000.— 3401.75

MASLINE.

Rečica: Elsa Steiner u gaj pok. Štefe 25.—

JAAR JUGOSLAVIJA.

Banjaluka: Odbor Jevrej. gospoj. društva »Berurja« daruje 10 maslina na ime pok. Abraham J. Poljokan 600.—

TORA DAROVI.

Banjaluka: 100.—

Koprivnica: Isidor Litvan 100.—, Vilim Grünwald 50.—, Žaki Rosenberg 50.—, Leo Albachary 25.—, Ivo Würzburger 25.—, Artur Kollmann 25, Iso Handler 25.—, Milan Schleyer 25.—, Josip Rosenberg 25.—, Mavro Würzburger 20.—, Hugo Heinrich 20.—, N. N. 25.— 415.—
Tuzla: H. Lichtner 50.—

Varaždin: Stern Josip 5.—, Blühweis Ljudevit 12.50, Blühweis Julius 25.—, Blühweis Josip 2.50, Strauss Žiga 1.25, Ernest Grünwald 5.—, Stern Josip 1.25, Čakaturner Samuel 1.25, Eisenstädter Felix 1.25, Pollak Ladislav, Grünwald Ljudevit 1.25, Strassberger Albert 10.—, Cegledi Rudolf 2.50, Blass Emil 10.— 79.75
644.75

DAROVI ZEMLJE.

Brčko: Na Berit Mila sina Samuela Starca sabrano 220.—

Zagreb: Dr. A. Licht ½ honorara tt. Grafak 100.—, Paula Weiss prig. obl. smrti pok. Ljudevita Weissa 50.—, Dr. Beno i Vera Stein umjesto čestitke vjenčanju; Dr. N. Tolnauer — Rosenberg 40.—, Dr. P. Neuberger — Freund 40.—, Zvonko Hirschl — Davidović 40.—, Lag baomer priredba žid. omladine 460.—, Gdja Halpern, Wien prigodom Zbora 300.— 1030.—

Banjaluka: Naknadno Juda Levi od Hanuka akcije 30.—, Erna Sal. J. Poljokan umjesto cvijeća zarukama Josefa Mveoraha iz Prijedora 100.— 130.—

Travnik: Mjesečni doprinosi za april: po 20.—
Abinum Sara, Altarac M. Estera, Konfort I. Sara, Konfort M. Sara, Papo Estera, Salom Tilda, po 15
Konfort Blanka, po 12.— Atias Rifka, Konfort Rahela, Levi Vida, Montiljo Bukica, Salom Flora, Salom Majka, po 8.— Abinum Flora, Atias Luna, Kattan Rahela, Pinto Klara, Rosenzweig Maria, Salom Blanko, Salom Gracia, Salom Hana, Spiegel Berta, Schnetrepel Jetty, po 10
Dinara Altarac Hana, Atias Sara, Finci Rifka, Pinto Flora, Salom Klara, Salom Sara, po 6
Luna Konfort, po 4.— Alkalay Estera, Altarac Dona, Fürsetzer Rifka, Kalderon Flora, Blanka Wolach, Altarac Bohara, Maestro Klara 381.—

Niš:

Zenica: Artur Kraus 100.—

Šabac: 836.—

Bjelovar: 356.—

3553.—

DJEČJI SAB. ARCI.

Tuzla: 90.—

DAROVNA KNJIGA.

Zagreb: Na spomen pok. Edmunda Kohna njegova obitelj 500.—, Schulzer 100.— 600.—

PREGLED.

Iz Hrvatske, Slavonije i Dalmacije 3578.60
Bosne 3522.50
Srbije 4737.75

Ukupno 11.838.85

Od 1. januara do 5. juna unišilo sveukupno Dinara 186.320.20.

Supskripcija dionica II. emisije za Palestinsku radničku banku Tel-Aviv (Bank Hapoalim)

obavlja

ODBOR ZA RADNU PALESTINU
Zagreb

p. a. Drago Steiner, Sudnička ulica 7.

Emisijoni tečaj iznosi £ —,22,— (nominala £ E. 1.—), te se protuvrijednost (za 1 dionicu, uključivo troškove doznake) od Din. 388.20 po dionici doznajuje na spomenutu adresu.

Dok se dogotove nove dionice, izdavat će Odbor za Radnu Palestinu potvrde vrhu supskribiranih dionica.

Dosadašnja dionička glavica iznašala je £ E. 30.000.—, koja se ovcm emisijom povisije na £ E. 60.000.—. U prošloj poslovnoj godini odbacila je dividenda 5%, što predstavlja obzirom na tek dvogodišnje poslovanje zavoda zamjeran uspjeh.

Banka se bavi poglavito kreditnim poslovima i finansiranjem novih institucija u zemlji, tako da je danas jedna od najvažnijih bankovnih poduzeća te vrste.

Nosite radi njihovih mnogih prednosti

kaučuk pete i potplate.

Tražite li elegantne cipele

za proljeće i ljeto, izvolite razgledati naše izloge i uvjerit ćete se o kakoočli i jeftine cijene!

ŠANDOR EBENŠPANGER

Skladište cipela

Ilica 2

Prva banatska fabrika makarona i testa
a. d. Veliki Bečkerek. (Banat)

Telefon 271-272

Brzjavni: Makaroni

nudja svoje nadasve dobre vrsti tjesta iz garantovane čiste banatske krupice (gries) po napuljskom sistemu uz najpovoljnije cijene.

Naročito preporuča

košer šel pesah

fabrikate, koji se proizvode po nadzoru bečkerečkog nadrabinata
Glavno zastupstvo za Zagreb

Makso Weiss

Najviše uspjeha u Vašem poduzeću možete postići ako oglašujete u našem listu!

Tko oglašuje — taj napreduje!!

Zaštitni znak

Prodavaoci dobivaju znatan popust. — Čuvajte se bezvrijednih patrocina.

Prava

„ERENYI“-DIANA

francuska vinovica - najbolji kućni lijek za njegu kose, usta, zuba, proti reumatizmu

Cijena male boce Din. 9
srednje „ „ 24
„ „ „ 48

Gener. zastupstvo za Jugoslaviju

JUGOPHARMACIJA D. D.

(Diana-odilo)

Prilaz 12 - ZAGREB - Tel. 9-31

PAMUK A. ROMANO MOLINO

sve vrsti i
u svim brojevima
Žuti — bijeli — farbani

ZAGREB,
Boškovićeve ulica broj 15
Brzjavi: DIANA Telefon broj 23-66

žutica platno
šifoni
vata (za poplune)

SIDRO d. d.

za trgovinu željezom Zagreb
Vlaška ul. 40. Telefon br. 69 i 21-30

Komisijono skladište tt.
Gebrüder Bühler & Co., R.-G.
Wien Berlin

Očjel za alat i konstrukcije
St. Egydy-er Eisen- und Stahlindustrie-
gesellschaft in Wien
Turpije Anker Fischer, Zice i užeta od Zice

INSTALACIONI ZAVOD

MILAN FREIBERGER

BAKAČEVA ULICA BR. 5 **ZAGREB** TELEFON
BROJ 6-14

UVADJANJE ELEKTR. POGONA (CENTRA-
LA), DYNAMO STROJEVA, ELEKTROMO-
TORA, ELEK. RASVJETE, KUĆNIH TELEFO-
NA. PREUZIMA SVE POPRAVKE ISTE
STRUKE.

Kroz decenije
poznati i pro-
kušani od ka-
trana čisti
materijal
za pokri-
vanje-
kro-
vova

RUBEROID

/zoliranje
nepro-
močljivo,
trajno, liče-
nje za uzdr-
žavanje nepo-
trebno.

Uzorke besplatno šalje

Hrvatska

industrija katrana

dioničarsko društvo
u Zagrebu
Trankova 18 - Telef. 3-64

Nudi vlastite proizvode: Krovnu
ljepeanu katranisanu, ploče za izo-
liranje proti vlazi, kameno-ugljeni
katran, katranovo ulje, smolni ce-
ment, naftalin, benzol dupl, ref. i
sve ine katranove derivate, kolo-
maz, masti za strojeve i gaire itd.

Tko oglašuje - taj napreduje!

VREĆE

iz jute, tekstilita i papira nove i upo-
trebljene u svim dimenzijama za bra-
šno, posije, ugali i t. d., dobiju se
najjeftinije kod tvrtke

SCHOTTEN I DRUG
Vrhovčeva 13 **ZAGREB** Telefon 18-85

Kupujemo sve vrsti upotrebljenih vreća
uz najveću dnevnu cijenu —
Zavod za posadjivača uzpremoćivih ponjava

Pomodna i manu-
fakturna roba na
malo i veliko uz
povoljne cijene
samo kod t. t.

MAKSO BOROVIC
ZAGREB

Strossmajerova ulica 2

Telefon 11-31 Brzjov: Mabor

„M A C H E R“

Agentura za prodaju kuća i zemljišta.
Berislavićeva 4. - ZAGREB - Telefon 16-67.

Industrijalci, Banke-Bankari, Dioničarska društva,
Amerikanci, advokati, lekari, senzali, trgovci, ve-
liki i mali posjednici najprije, najlakše, najbrže,
najjeftinije, najuspješnije možete kupiti-prodati
kuće, vile, vinograde, gradilišta zemljišta, vele-
posjede, ako se obratite na opšte sa svog dobrog
glasa poznatu koncesioniranu i sudbeno proto-
koliranu tvrtku „MACHER“

J. B. SOELLNERS Nachf. A. G.
REISSZEUGFABRIK
NÜRNBERG

Glavno zastupstvo za kraljevinu S.H.S.

Dioničarsko društvo

„MERKUR“
veletrgovina i konfekcija papira
ZAGREB, Ilica 31. Telef. 17-93.

Prva hrvatska veletrgovina željeza i
željezne robe

Ferdo Hirschl k. d.

Jelačićev trg 13 **ZAGREB** Telefon br. 279
Poslovnica: Petrinjska ulica broj 4

Preporuča svoje bogato skladište že-
ljezne robe, posudja, gospodarskih
strojeva, kućnih uređaja, te sve vrste
gradjevnih potrebština. Solidna roba,
brza posluga, cijene umjerene.

Gumene pete i
Gumene potpijate

jeftinije i trajnije su nego od
kože! Najbolja zaštita protiv
vlage i zime!

Na veliko! Na veliko!

JUŽNO VOĆE

limuna, naranča, smokva, badema,
datulja, sultanina, malaga, itd.
uz najjeftinije cijene kod

I. Dragoner, Zagreb, Nikolićeva 4.

Prispjela proljetna roba!

Razgledajte si izloge!

Salamander Ilica br. 36